

انجام می‌گیرند و از آنجا که بخش خصوصی وابستگی زیادی به دولت ندارد، راحت‌تر می‌تواند فعالیت کند، اما در نهایت، تغییرات مدیران دولتی در این منطقه بر کل اقتصاد منطقه تأثیر سوء می‌گذارد.

اقتصاد ایران: اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها چه تأثیری بر اقتصاد خانوار و صنعت کشور دارد؟

قبل از پاسخ گویی به سؤال شما باید این مسأله را ذکر کنم که در کشور ما در مقوله یارانه‌ها عدالت برقرار نبوده است. در بسیاری از مناطق محروم جامعه هموطنان ما از امکانات انرژی همانند شهرهای بزرگ استفاده نمی‌کنند.

در حال حاضر، دولت تصمیم گرفته که این یارانه‌ها را به تعبیر خود هدفمند کند. یقیناً در آینده‌ای نزدیک شاهد آن خواهیم بود که فشار این مسأله تماماً بر بخش تولید و خدمات خواهد بود. اگر در هدفمندی یارانه‌ها بخش تولید مورد توجه قرار نگیرد و شرایط لازم آنها در نظر گرفته نشود، مطمئناً این قانون، تأثیری جز فلج کردن بخش تولید نخواهد داشت. تولیدکننده‌ای که نتواند هزینه انرژی را بپردازد، دیگر توان تولید کردن را هم ندارد. اما اگر بخوایم به این مسأله به صورت اقتصادی نگاه کنیم، بی‌شک باید یارانه پرداختی حذف شود. چند سال پیش، شاهد بودیم با حذف یارانه مربوط به تولید نان، برخی از نانواهایی که نرخ خود را تغییر داده که این مسأله سبب شد صف‌های طولانی نان کاهش پیدا کند، یعنی مردم تلاش کردند برای پول پرداختی به نان کمترین سطح اسراف را داشته باشند. علاوه بر این کیفیت نان هم بالا رفت، چرا که نانوا به خاطر سودی که از مشتری دریافت نمود، ملزم به پاسخ‌گو بودن در برابر مشتری هم شد. اما در بخش انرژی، به اعتقاد من دولت باید کارگروه‌های خود را در هر بخش تشکیل داده و اول از همه از بخش تولید حمایت کند و بررسی کند که اگر قرار است قیمت انرژی ۴ برابر شود، آیا تولید در حالی است که این اختلاف هزینه را پوشش دهد یا خیر؟ متأسفانه این سنجش‌ها در بخش تولید انجام نشده و بدون در نظر گرفتن این مسایل، آینده تولیدی کشور در بلا تکلیفی قرار گرفته است.

اقتصاد ایران: تأثیرات برخی مسایل خارجی همچون تحریم‌ها را بر اقتصاد کشور برای سال ۸۹ چگونه پیش‌بینی می‌کنید؟

اولاً تحریم به هر شکلی که باشد بد است و هر زمان که تحریم شویم به خاطر فشارهایی که بر جامعه وارد می‌شود، اداره امور از مسیر خود منحرف خواهد شد و هیچ دولتی دوست ندارد که تحریم اقتصادی شده و دنیا با آن مبارزه کند. طبعاً مسئولان ما بر این مسأله اشراف دارند و طوری برنامه‌ریزی می‌کنند که جلوی این مسأله را بگیرند. علاوه بر آن، به نظر من دولت باید تلاش کند روابط خود را با مردم بهینه سازد و حمایت‌هایش حمایت‌های واقعی باشند. در این صورت، هنگامی که دولت با مشکل مواجه

می‌شود، مردم خود را در این مشکل سهیم می‌دانند و در پایین آوردن مشکلات دولت همیاری و تلاش خواهند کرد. من مطمئن هستم که مردم ما مثل همیشه از دولت جلوتر خواهند بود و از کشور و دولت حتماً پشتیبانی

خواهند کرد. لذا دولت باید شرایط را برای حضور مردم در اقتصاد فراهم سازد.

اقتصاد ایران: متشکریم.

کم درآمدها را دریابیم

نگاه دکتر حسین راغفر، استاد دانشگاه الزهراء، به اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها

سال آینده چه به لحاظ موارد سیاسی و چه به لحاظ مباحث اجتماعی و اقتصادی سالی پرتحول خواهد بود. مهمترین بند در ارتباط با این مسأله به مقوله هدفمندی یارانه‌ها برمی‌گردد. این طرح که در

بلند مدت آزادسازی تمام قیمت‌ها را مدنظر دارد، می‌تواند آسیب‌هایی جدی به جامعه وارد آورد. به عنوان مثال، چندی پیش بحث خصوصی‌سازی مدارس یا آزادسازی تعرفه خدمات بهداشتی در کشور بیان شد که ظاهراً به تبعات آنها توجهی نشده است. متأسفانه اجرای موارد این چنینی، اثرات رفاهی نامناسبی بر بخش‌های اقتصادی کشور بر جای می‌گذارد که بیشترین آسیب آن متوجه طبقه کم درآمد جامعه و قشری که درآمد ثابت دارند خواهد شد. به نظر می‌رسد لایحه هدفمندسازی یارانه‌ها که به قانون بدل گشته است، بیشتر در راستای تأمین کسری بودجه دولت است.

متأسفانه نکته‌ای که در این رابطه بیان توجه نشده، این است که اجرای این طرح که هدف کسری بودجه را در نظر دارد، با رشد قیمت‌ها، به جای کاهش کسری بودجه به افزایش آن منجر خواهد شد. در این بین بد نیست به کسری بودجه دولت در سال ۸۷ اشاره شود، به طوری که این رقم در قیاس با سال ۸۳ به سه برابر افزایش یافت و پیش‌بینی می‌گردد که در سال بعدی و تنها در مقایسه با سال قبل از آن، دو برابر شود. علاوه بر رشد شدید قیمت‌ها - که در خوش‌بینانه‌ترین پیش‌بینی‌ها معادل ۴۵ درصد بیان شده است - در سال بعد شاهد رکود شدیدی در اقتصاد کشور خواهیم بود که مجموعه این دو (تورم و رکود شدید)، ممکن است به ناآرامی‌های اجتماعی منجر شود که تأثیرات مخربی بر سرمایه‌گذاری خواهد داشت. مضاف بر این مطلب نباید گسترش فقر و نابرابری در جامعه را از یاد برد. به عنوان مثال، با یک برآورد بسیار ساده‌ای که صورت گرفته است، با افزایش تعرفه خدمات پزشکی در کشور، حدود ۲ میلیون نفر به فقرای جامعه افزوده خواهد شد. بر اساس تحقیقاتی که نگارنده انجام

داده است، ۴ درصد جمعیت کشور به دلیل هزینه بالای خدمات پزشکی و فقدان پوشش‌های بیمه‌های تأمین اجتماعی در "دامنه مخارج کمرشکن پزشکی" قرار دارند که با وقوع چنین اتفاقی، به زیر خط فقر سقوط خواهند کرد که این رقم در شهر تهران معادل ۱۱ درصد است. همچنین در حال حاضر بر اساس آمارهایی که برای این شهر بیان گردیده است، ۲۲ درصد ساکنین تهران زیر خط فقر مطلق هستند و بی‌شک با افزایش یا آزادسازی تعرفه خدمات پزشکی، آسیب‌های جدی به سلامت شهروندان تهرانی وارد خواهد شد که از تبعات آن، کاهش امید زندگی در کشور خواهد بود.

رشدی منفی در اقتصاد

متأسفانه علیرغم آن که بعضاً گفته می‌شود صنایع کشور نگران اجرای این طرح نباشند، از آنجا که هیچ بخشی از اجرای این طرح بیان نشده، بخش صنعت و تولید کشور با اجرای این طرح آسیب‌های جدی خواهند پذیرفت. به عنوان مثال، بیان نشده که قرار است به چه بخش‌هایی در ارتباط با اجرای این طرح کمک شود که اگر این کمک صورت نگیرد، بخش مذکور، چگونه و به کجا برای احقاق حق خود مراجعه کند؟ متأسفانه این مسأله زمینه‌ای را برای رانت‌خواری در جامعه به وجود خواهد آورد و این امکان فراهم می‌شود که سوء استفاده‌های مالی بسیاری در اثر زد و بندها و ارتباطات برخی از افراد فاسد صورت پذیرد. علاوه بر مطالب فوق، نباید فشار نیروی کار به کارفرما را برای افزایش دستمزد از یاد برد. در این بین کارفرما یا افزایش دستمزد را قبول می‌نماید و یا از ارتقای آن سر باز می‌زند. در حالت اول، هزینه‌های کارفرما افزایش می‌یابند که این مسأله در کنار واردات بی‌رویه در کشور - که قدرت رقابت بسیاری از بخش‌ها را از بین برده است - به تعطیلی بخش‌های تولید خواهد انجامید. در حالت دیگر، اگر کارفرما با افزایش دستمزد موافقت ننماید، بی‌شک شاهد کاهش شدید بهره‌وری نیروی کار در کشور خواهیم بود که به دنبال آن شاهد اعتراض‌های کارگری و ناآرامی در جامعه خواهیم بود. در کل می‌توان سال ۸۹ را سال افزایش بیکاری و تورم و عمیق‌تر شدن هرچه بیشتر رکود در کشور دانست.